

Učiteljski Tovariš

Glasilo „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Urejujeta:

Jakob Dimnik in **Engelbert Gangl**

učitelja v Ljubljani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: **Jakob Dimnik**, Šubičeve ulice št. 3.

Vsebina: Za zboljšanje učiteljskih plač. — Avgust Praprotnik: Prolog. — J. Lapajne: Kratka študija o kvinkvenijah. — M. Poklukar: Olajšave. — Jakob Dimnik: Jezikov nauk v prvem šolskem letu. — Književnost in umetnost. — Naši dopisi. — Vestnik.

Za zboljšanje učiteljskih plač.

Učiteljska deputacija ajdovskega okraja je uročila gospodu c. kr. namestniku dne 19. mal. srpana t. l. sledečo prošnjo:

Vaša Ekscelenca!

Visokorodni gospod c. kr. namestnik!

Spoštljivo podpisana deputacija učiteljstva v ajdovskem okraju prosi najuljudnejše Vašo Ekscelenco, da bi blagovolili pripomoči učiteljstvu poknežene grofovine Goriške in Gradišćanske do plač državnih uradnikov najnižjih činovnih razredov; dokler pa deželni zbor v Gorici ne zboruje, delati na to, da se od visoke vlade naši deželi za zvišanje učiteljskih plač obljubljen subvencija razdeli med šolske okraje v začasno zboljšanje učiteljskih plač.

Pokorno udano učiteljstvo opira svojo spoštljivo prošnjo na sledeče razloge:

Učiteljske plače so po deželnem šolskem zakonu z dne 15. vinotoka 1896 za Goriško-Gradišćansko tako-le urejene:

- | |
|---|
| I. plačni razred z letno plačo 600 gld. |
| II. " " " " 500 " |
| III. " " " " 400 " |

Dve desetini definitivnih učiteljev je v I. plačnem razredu.

Štiri desetine definitivnih učiteljev je v II. plačnem razredu.

Štiri desetine definitivnih učiteljev je v III. plačnem razredu.

Razdelitev za Gorico je nekoliko drugačna.

Iz navedenega je razvidno, da stoje te plače ljudskih odgojiteljev za onimi, ki se namerujejo urediti za državne služabnike in katere dobé v kratkem času najvišjo sankcijo.

Učiteljstvo je pri nas prisiljeno iskati si postranskih opravil, ker bi drugače zaradi vedno rastoče draginje živil ne moglo vzdrževati sebe in družino.

Prolog

za abiturijentsko veselico v Kamniku zložil **Avgust Praprotnik**, učiteljski abiturijent leta 1899.

Pozdravljen bodi nam današnji dan,
pozdravljeni vsi vi, ki tu ste zbrani!
Kaj vas dovedlo sem je, bratje, sestre?
Kaj danes vam srce je razvedrilo?
Sešli smo se veseli v krasnem kraju,
ki po lepoti daleč krog slovi, —
— sešli smo tamkaj se, kjer so živeli
možje pisatelji, propovedniki, —
— kjer bil je Juričič, poznan Kobila,
— pisatelj Dalmatin, Paglavec Miha
ter Jurij Japelj in misijonar Pirc.
Ti bili so — možje, ki mestu lepemu
in svoji domovini so na čast.
V izgled naj bodo nam te krasne zvezde,
ki tu z besedo božjo in s peresom
podpirale so zvesto narod svoj.

Sešli smo prosti se in neodvisni,
— da skupno zdaj praznujemo svoj god.
Vsi jasni se mi zde obrazi naši.
Srce je prosto mučnih nam skrbi,
veselje z jasnih seva nam oči.
Zdaj čas je, dragi, bodimo veseli.
Dosegli smo sedaj, kar smo želeli.
— Korak zdaj nov namerimo v življenje,
oprezno stopajmo med mladi svet!
Poprej podajmo bratski si desnice, —
— saj bratje smo med sabo in sestrice —
po stanu, rodu in po domovini.
Dolžnost nas veže vse le ena sveta:
dolžnost do mile naše domovine,
ki potrebuje zvestih, srčnih mož, žena krepostnih.
Mladino nadebudno hočemo
srčno nevstrašno vzgojevati
v slovenske, vedno narodne može
nepremagljive, trdne kakor skala, —
kadar braniti tujih je napadov,
na vero, rod, cesarja, domovino.

§ 55. državnega šolskega zakona določuje:

„Najmanjši prejemki, izpod katerih ne sme nobena šolska občina na nižje iti, naj bodo odmerjeni tako, da učitelji in podučitelji, ne primorani truditi se s postranskimi deli, lahko vso svojo moč obračajo na svoj poklic, in da je učiteljem še tudi mogoče živiti svojo rodovino primerno okolnostim dotičnega kraja.“

Ta postavna določba se pri nas ni izpolnila; plačne razmere so se celo poslabšale z nižje odmerjenimi opravnimi dokladami in manjšimi odškodninami za stanovanje, kakor tudi zaradi tega, ker se pri plačni razdelitvi ne štejejočasni učitelji in imajo učiteljice, katerih se vedno več nastavlja, svojo posebno razdelitev.

Učitelji, ki ne morejo dobiti postranskih opravil, ne morejo kolikor toliko stanu dostojno živeti, naj so še tako varčni; oni živé v uboštvi in pomanjkanju. Pri tem morajo poučevati do 80 otrok istočasno v skupinah in oddelkih ter se boriti z nevednostjo ljudstva. — Deželne razmere so pri nas za učiteljstvo tako nehvaležne, da mlajše učiteljstvo, ki ni navezano na družino, trumoma odhaja v druge dežele. Zaradi tega šole vsled vedne premembe in pomanjkanja učiteljskega osebja ne morejo priti do reda, naj se šolski voditelji še toliko trudijo.

Deželni zbor, v čegar področje spada zboljšanje učiteljskih plač, sedaj ne zboruje; od njega ne more sedaj učiteljstvo nič doseči.

V takih slabih in brezupnih razmerah se učiteljstvo obrača z največjim spoštovanjem do Vaše Ekscelence in prosi pomoči.

V Ajdovščini, 19. mal. srpana 1899.

* * *

Nj. E. gospod c. kr. namestnik je dobrohotno sprejel deputacijo in navedeno prošnjo ter rekel:

„Toliko slovenski kakor laški deželni poslanci so bili za to, naj se učiteljske plače zvišajo: razmere so pa tako nanesle, da se deželni zbor ni sešel in vsled tega tudi vaše plače niso bile zvišane. Upajmo, da se deželni zbor kmalu zopet snide. Takrat pride zboljšanje plač na vrsto.“

* * *

Prosti smo pač, a delo ni končano.
Sedaj šele prične se pravi trud,
ki ni lehak za nas, temveč težaven.
A lep — in plemenit, nad vsemi
vzvišen je ta poklic, ki smo si ga zvolili. —
Sedi pred mano broj nedolžne dece,
— in kaj vesel, ponosen bi ne bil?
Saj gledam pred seboj le zdravo seme,
katero meni v vzgojo je zročeno,
da čvrst in zdrav, — koristen sad vzgojim
premili svoji, dragi domovini.
Saj tu ne gre samo za otročiče,
to v blagor je slovenskemu narodu.
Zdaj nežna še in mala naša deca
nam kmalu zraste v krepek rod močan,
zato potrudimo se zdaj na delo —
sad, kterege ne bomo mi vživali
— a rod slovenski — domovina.
Učitelj ne velja, kar bi zaslužil —
po svojem lepem stanu in dolžnosti,
ki vežejo ga v plemenito delo, —

Občni zbor učiteljskega društva za goriški okraj je sprejel dne 20. mal. srpana t. l. s pohvalo v znanje ta korak ter sklenil, da naj se temu pridruži vse učiteljstvo. Ako ima vlada količkaj dobre volje, morala bi vsaj začasno odpo- moči ter uslišati prošnje, ki se ponavljajo že toliko let. Naših deželnih poslancev dolžnost pa bode, pri prvem za- sedanju deželnega zbora stalno rešiti to pereče vprašanje v zadovoljnost vsestransko delujočega učiteljstva. H temu jih veže tudi sklep obč. zbora „Sloge“ 25. vel. travna t. l. Kolikor ne more zmagovati dežela sama, naj izposlujejo deželni poslanci od države, ki ima od ljudske šole največ koristi. Gojimo upanje, da se približujejo časi, ko bode dobilo naše učiteljstvo, kar mu gre po državnem in na- ravnem zakonu, da vsak delavec je vreden primerne- ga plačila.

Kratka študija o kvinkvenijah.

Na podlagi zakonov in lastnih izkušenj spisal J. Lapajne.

Ko so bili pred 30 leti novi šolski zakoni stopili v življenje, bili so to sicer velika pridobitev nasproti starim šolskim postavam, toda začetkoma so bile učiteljem odmerjene vendar le majhne plače. Tolažilo nas je vendar to, da se nam bodo dohodki po službeno- starostnih dokladah vsakih pet let zviševali. Paragrafe v zakonih, ki govore o petletnicah, razlagali smo si pravilno in v pravem duhu, t. j. v duhu, ki ga je imel zakonodajavec. Razlagali smo si ga tako: Ker pri ljudskem učiteljstvu ni takega avangementa kakor pri uradnikih, nadomestovale nam bodo to povišanje kvinkvenije, katere dobé tudi uradniki redoma od pet do pet let. Učitelji so si torej razlagali: V normalnih razmerah nam bodo kvin- kvenije redoma pripoznane. In res v mnogih slučajih so bile učiteljem redno kvinkvenije odštete. Morali so se sicer učitelji s separatnimi prošnjami za nje potegniti, do- čim je pri uradnikih njihov predstojnik le uradno nazna- nil in prosil, da se jim nakaže kvinkvenija, kedar je prišla doba, v kateri jim pripada *). Nekaj je bilo pa

*) Svetujem tovarišem sploh, da odslej naprej le šolski voditelj uradno prosi za Vas, kedar Vam imajo nakazati kako kvinkvenijo.

Pisatelj.

— premalo narod vsak ga še spoštuje.
Sodrugí dragi, bratje, — sestre,
učiteljstvu še niso sladki dnevi!
Pod težkim jarmom danes še ječi,
ko po prostosti vse se le ozira,
nadzorstvo strogo še nad njim vladuje,
prijaznega ne kaže mu očesa, —
sovražno jezo znaša le nad njim.
To vemo vse, dovolj smo poučeni, —
— a z radostjo stopimo v nov poklic,
saj vleče nas ljubezen do mladine —
in drage nam slovenske domovine.
Do Avstrije ljubezen naj blišči,
zvestoba in krepost naj se razcvita,
kjer delo naše, zvestih Avstrijanov,
razširja po deželi se okrog.
Zatorej bratje dragi, sestre mile —
krepko, srčno se oklenimo gesla:
Le vse za dom, slovensko nam mladino —
— za Avstrijo in svetlega cesarja Slava!

vendar pri podeljevanji učiteljskih petletnic neljubih izjem. V dotičnih paragrafih deželnih šolskih zakonov (za Kranjsko § 30 postave z dne 29. mal. travna 1873. l.) je določilo, da mora učitelj ne samo nepretrgoma službovati, ampak tudi s „povoljnim uspehom“. Nepretrgano službovanje je bilo slehernemu učitelju lahko dokazati; „povoljni uspeh“ dokazati, to pa ni bilo v njegovi moči. O tem so sodili šolski nadzorniki in šolske gosposke. Naj to povem v svojem konkretnem slučaju. Z vel. srpanom l. 1876. bi bil moral dobiti že 1. kvinkvenijo, ko sem bil nadučitelj v Ljutomeru, kjer odločuje štajerski deželni šolski svet o kvinkvenijah. Prošnjo sem bil pravočasno uložil, toda dokler sem služil na Štajerskem, še ni bila rešena (do l. 1878.) Ko sem prišel l. 1878. na Kranjsko, uložil sem tukaj takoj prošnjo za 1. kvinkvenijo. Tukaj so mi jo slednjič pripoznali z vel. srpanom 1879, in me tako prikrajšali pri prvi kvinkveniji za 3 leta. Že takrat se mi je dozdevalo, kolika krivica se mi je pripetila, ker so me prikrajšali, in to po nezakonitem potu. Uložil sem pritožbo na c. kr. deželni šolski svet, a bila je odbita. Zoper njegov odlok je šla pritožba na ministerstvo, a je bila tudi odbita. Zakaj se pa nisem pritožil na upravno sodišče? To sodišče se je 28. vinotoka 1878 izrazilo, ko se je neki učitelj s Češkega do njega pritožil, da je ono v tej zadevi nekompetentno, rekši, da ako šolske gosposke reko, učitelj ne deluje s „povoljnim uspehom“, tega upravno sodišče ne more preiskovati. Čez 25 let je pa namreč priznalo, da je kompetentno, razsojevati tudi o učiteljskih kvinkvenijah, ako šolske gosposke te odbijejo. Pritožil se je učitelj Leopold Holy iz Obora na Moravskem, ker so ga bile šolske gosposke za eno samo leto prikrajšale, in zmagal je. Upravno sodišče je reklo: Druga kvinkvenija se mu je bila zakasnila za eno leto, ker je bil bolan, da ni mogel z uspehom delovati. Toda vsled zakasnenja 2. kvinkvenije se mu tretja ne sme zakasniti, in dobil je že vsled razsodbe upravnega sodišča 3. kvinkvenijo že čez 4 leta po 2. petletnici. — To ugodno razsodbo bode z menoj vred porabilo več učiteljev, katerim so se enake krivice godile; zakaj šolske gosposke se morajo zdaj ravnati po razsodbi upravnega sodišča z dne 3. grudna 1898 št. 6578 (v zadevi omenjenega učitelja L. Holy-a). Vsak učitelj mora dobiti 1, 2, 3, 4, 5 ali 6 petletnic, ako je le nepretrgoma služil 5, 10, 15, 20, 25 ali 30 let. Na podlagi § 30. se mu ne sme niti 1. niti 2. in sploh nobena od teh 6 kvinkvenij odbiti, ne sme mu se na podstavi tega § niti $\frac{1}{5}$, $\frac{2}{5}$, $\frac{3}{5}$, $\frac{4}{5}$ ene same kvinkvenije odbiti, ker sicer nastane učitelju velika, prevelika škoda. Povejmo to v mojem konkretnem slučaju. Ako bi se bila meni 1. kvinkvenija dala mesto 1876. že 1877. l., druga kvinkvenija pa že 1881. l., bil bi na škodi le . . . 70 gld. Ako bi bil prikrajšan od prve kvinkvenije — kar sem v resnici — tri leta, drugo bi bil dobil pa vendar o pravem času, t. j. 1881. l., bila bi škoda le 3×70 , t. j. 210 gld. in obresti. A meni se je bila vsaka kvinkvenija, katerih je že pet, zamudila 3 leta; zato iznaša škoda te zamude v 23 letih 1150 gld. in obresti. Taka velikanska škoda bi se ne bila prigodila, ako bi se bili zakoni prav tolmačili, tako tolmačili, kakor je to storilo lani upravno sodišče. Na podlagi §, ki govori o kvinkvenijah, se učiteljem, ne sme učiniti nikakošna škoda. Ako je treba učiteljem že škodovati in jih kaznovati, zgodi naj se to na podstavi zakonskih paragrafov, ki govore o kaznih, osobito o disciplinarnih kaznih. Te kazni so:

1.) posvarilo od deželnega šolskega sveta in 2. še le odtegnenje ene (ene same) kvinkvenije (§ 45 postave kranjske od 20. mal. travna 1873 in § 47 iste postave za eno ali več let). Ako se torej pri katerikoli kvinkveniji učitelja kaznuje za eno leto, je to že 40 ali 60 ali 80 gld. globe; ako za dve leti, je dvakrat toliko itd. Če se pa vrhutega zakasni vse naslednje kvinkvenije, je to prevelika kazen, kakor se vidi iz mojega slučaja, ko imam brez obresti v 23 letih škode 1150 gld., škode, o kateri je še le vprašanje, ali se mi bode in sploh v koliki meri povrnila. Da se pa v bodoče take zakonite krivice ne bodo godile, to je zaprečila omenjena razsodba upravnega sodišča z dne 3. grudna 1898. l. št. 6578.

Olajšave.

Spisal M. Poklukar.

X.

Dokazali smo, da nam mnogo pripomore dobro vzdrževanje reda k olajšanju težkega dela, katero opravljamo človeški družbi in ravno toliko, če ne več, nam bode tu koristilo naše lepo vedenje v in izvan šole. Prav se obnašati, ni ljudskemu učitelju ravno lahko; zakaj kdor se prav vede, ta mora zadostiti svojim učencem, šolstvu, domovini, koristnim družbam, občinstvu in naposled še svoji družini in sebi. Tu se nam odpira široko polje, o katerem bi se dalo pisati cele knjige, a z ozirom na prostor in na čas bodemo skušali obrisati le glavne poteze, katere so v najtesnejši zvezi z učiteljstvom in šolo.

Dolžnosti in pravice do učencev nam še dosti določno popisujejo učni redi, vzgoje in ukoslovje, šolski zakoni, pogoste konferenčne razprave in mnogo pedagoških časnikov, kateri so nam v vseh jezikih na razpolago; tudi dobro urejene nekatere učne knjige in učila razločno kažejo pot, po kateri je korakati novincu, da ne zajde v temino, iz katere ne bode izhoda. Gledati nam bode posebno, da učencem utrdimo prepričanje o učiteljevi vzvišenosti, katerega vidijo pri mizi na zvišanem podnožju, ter slišijo vzvišeno govoriti o čudnih rečeh, katerih njihove otroške dušice niso poznale poprej. Dvigujmo jim njihova srca od znanih do neznanih višav, s katerih bodo v mladeniški in možki dobi spoznavali trajno vrednost in svitlo moč resnice, ki je večna ter nepremagljiva v vednem boju s temo in hudobijo. Dajmo jim v roke potrebno znanstveno in нравno orožje za življenski boj med pravico in krivico, da ne omagajo na polpota, ali se upehani ne podajo z navidez trnjeve steze pravičnosti v cvetočo krivičnost. Oskrbimo pa jim tudi telesno moč in gibčnost, da bodo kedaj spretni državljani in hrabri vojniki na bojišču dosedanjih tradicijah našega naroda, katerega sinovi tvorijo slavnoznano „železno divizijo“, katera po besedah zvedenih vojskovodij nima para v avstrijski vojski. Pomniti nam je, da imamo opraviti z nežno ter prisrčno mladino iz onega lepega rodu, kateremu uradna statistika o telesni jakosti in velikosti za brati Hrvati odkazuje drugo mesto med številnimi narodi našega cesarstva in katerega nadtisočetne nezgode niso mogle ugonobiti edino-le radi njegovih dušnih sil in telesnih prednosti; tako krasen rod mora imeti tudi krasen naraščaj v dušnem in telesnem pogledu.

Narod naj spozna, da mu je šolstvo najzvestejši ter najbolji prijatelj, kateri deli ž njim revščino in tugo:

šolstvo mora postati vsem slojem, poštenjakom kakor propalicam up na boljšo bodočnost; bode naj ona plapolajoča zastava, okolu katere se zbirajo najblažji ljudje iz vseh stanov in pod katero naj korakajo nepregledne množice zemljanov v srečo in blagost. Šolstvo noče pogina, temveč rešitev; ne želi smrti, marveč vstajenje; ne vošči črnjav, ampak jasno ozračje; ono ni in ne mara biti breme, ker je sladek jarem, ki daje lastniku veljavo v sedanjosti, bodočnost pa mu oblaži s časnimi in večnimi zakladi, v katerih je neizcrpna življenska moč in vrednost. Glejmo, da bode šolstvo briljant brez pege, zakaj le v dobrem šolstvu vidimo zagotovilo prekrasnemu rodu na trajen obstanek in srečno prihodnost. Ne letaj pa učiteljstvo preveč za ideali, da ne pade, kakor oni, ki je gledal zmirom kvišku, se spodtaknil ob kamen ter si razbil zobe; pred očmi imej, da učimo podložnike za srečno bivanje na zemlji in za blaženo večnost, kar ne stori noben drug stan na svetu. Zato nam je pravico vselej in proti vsakomur braniti; nikoli ne smejo videti vzgojitelja, kateri bi se uklonil krivici; če stojiš, stoj častno; ako padeš, padl častno!

Postopati nam je blago, plemenito; ne maščujmo se nikoli; maščevanje pristojna surovežu, a nikdar dobremu vzgojiteljskemu srcu; ako bi nas tudi kaki bučki proglašali za neumneže ali kratkovidneže, ne dajmo se premotiti ter izpeljati na maščevalno torišče. Družba nam bodi blag, veljaven mož, a ne vsilujmo se nikomur in ne pečajmo se z veternjakom, kateri jadra z nami, dokler mu to koristi, a se obrne pri prvi preskušnji, zapusti nas ter strmečemu občinstvu kaže naše slabosti skozi povekševalno steklo. Javna tajnost je, da pri mogočnežu narejajo iz napak kreposti, pri revežu pa iz kreposti napake. Varujmo se zapravljičev radi nalezljivosti in zbog tega, ker nam ne nese, da bi z njim pohajali krčme, kjer je sedaj težišče javnemu življenju; skušajmo spraviti to težišče v šolo in velike zasluge si pridobimo samo s tem činom. Zapravljičnost je bil in bode črv, kateri gotovo spodjé Tebe z družino vred, zato se ga je varovati v isti meri, kakor se je vaditi štedljivosti. Kdor ne štedi, ni za napredek, in sami lahkoživci bi bili svet že davno pognali v temo, kjer bi se slišal le jok in škripanje. Ljubši nam mora biti po smrti smehljajoč dedič, kakor proklinjajoč sorodnik!

Obleko imejmo čedno, a sme biti tudi zakrpana, saj krpa vzdrži grad; nikoli pa naj ne bo zapravljiča, ker učitelj ni „gigerl“, a eno obleko za posebne slovesnosti le imejmo lepo, kdor more — baronsko, da bode sto goldinarjev na njem kadar jo obleče. Postopajmo povsod previdno ter ne iščimo prijateljev ondi, kjer jih dobiti ne moremo in ne zanašajmo se na varstvo v naši službi po onem reku: „Dostojanstvo je tisti plašč, kateri neumnost najbolje pokrije!“ V svoji službi bodimo natančni in pravični, kakor zlatna tehtnica; učimo v besedi ter kažimo v dejanju, da čim višje kdo stoji, tem bolj mu je paziti, da se v njegovem področju ne gode podložnikom krivice, katere morajo roditi le slabo sadje, ker so slabega izvora. Prijazni le bodimo z vsakim, pa brez dobrikanja, a pobratimstva se ogibajmo, ker se pogosto preveč tirja od pobratima; izdajice ne postanimo nikdar, to je prepodlo za učiteljstvo; ako zapaziš pogrešek na svojem tovarišu, zakrij ga, pa ne s plaščem krščanske ljubezni, kateri odgrne vsak vetrič, temveč z žuljavo bratsko roko, katere ne odmakne nobena žerjavica. Podpirajmo koristne naprave po svojih močeh, tudi kmetijskim

zadrugam ne bodimo načelno nasproti, one koristijo ljudstvu, iz katerega smo izšli, posebno, če so dobro vpeljane. Prav pridno obiskujmo čitavnice in bralna društva, ker nam pomagajo izobraževati drage domačine; to so naši tovariši in svetovavci, ker nam podajajo raznih časnikov v izobilju, kojih drugje ne dobimo. Namesto drugam, zahajajmo v čitavnico prebirat, a ne površno, marveč korenito, tako berivo nam razširi obzorje. Izborna veliko čtiva imamo nakopičenega po okrajnih učiteljskih knjižnicah, te je zelo marljivo izrabljovati in učiteljstvo na knjižničnem mestu naj prebere vse njene spise; to bo dalo naši izomiki znanstveni in družbeni zadnji blesk ter jo popolnilo s tako silo, da nam bo tekmovanje z drugimi stanovi postalo igrača. Pri vsem početju pa nam ne izgini izpred oči naša družina. Za njo moramo skrbeti! Trudimo se biti vzgledni očetje, zakaj oče postati je lahko, a oče biti je težko. Ne mislimo, da zabuhel obraz, okrogel trebušček, pravcato kurje grobišče darujeta oseben vpliv in osebno čast, ter ne ravnajmo po trditvah nekaterih modrijanov, da oče ni dolžan stiskati in skladatai otrokom kupov zlata, katero po njegovi smrti sinovi zopet razbrskajo. Glej kokljo! Po mučnem iskanju dobi sestradana in suha kup kaše, veselo pokliče svoje kečke in sedaj še le dvigne glavo visoko ter majestetično čuje nad mladiči, dokler ji pozobljejo vse. Opazuj smreko! Raste, rodi ter premine in še v poginu s svojo trohljivostjo živi in krepi svoje potomce naokolu. Opazujmo vrelec. Bistra vodica vrvra izpod pečine, beži namakat travnik, hiti jačevat potok, kateri mu vzame celo ime, ako ga je imel. Vsa priroda nam kaže, kako nam je delovati in človek, kateri je kulturno bitje in več kot živali, rastline in rudnine, vendar-le biva na zemlji in na njo mu je tudi gledati, drugače mu se zgodi, kakor onemu, ki je zijal vedno kvišku. Zgradimo svojcem trdno zavetje, da bodo obstali tudi, ako bi nas kedaj zmanjkalo, to je naša dolžnost in s takim ravnanjem olajšamo sebi in svojcem življenju, domovini in hvaležnemu slovenstvu pa vršimo dela, za katera nas z zemsko vrednostjo plačati ne more in katerim bodemo prejeli izplačila še le v nesmrtnosti.

Jezikov nauk v prvem šolskem letu.

(Jakob Dimnik.)

9. vaja.

e — e.

Eva.

Adam in Eva.

(Pripovedka.)

Adam je bil prvi človek. Nekoč dá Bog Adamu trdno spanje in mu vzame eno izmed njegovih reber. Iz rebra naredi ženo. Ko se Adam zbudi, pripelje mu Bog ženo. Adam se razveseli ter ženo imenuje Eva, t. j. mater vseh živih.

Adam in Eva sta v raji prav srečno živela. To je bilo prelepo življenje. Gledala sta v obličje svojega Stvarnika in se pogovarjala s svojima angeljema varuhoma. Razumela sta govorjenje živalij in vseh drugih rečij, katere dandanes smatramo neživimi. To je bilo pač veselje, sprehajati se ali potovati. Povsod so ju živali, cvetice i. t. d. prijazno nagovarjale. Po dnevi jim je kazalo

pot svetlo solnce, a po noči blede luna. Ako sta zgrešila pot, vprašala sta vsikdar solnce ali luno.

Ostala pa nista vedno dobra, ampak jedla sta, zapeljana od kače, od prepovedanega sadú. In zgodilo se je, kakor beremo v sv. pismu: Ljubi Bog je spodil prva človeka v daljni svet. Ljubi Bog je bil zaradi tega tudi tako žalosten, da je raj vzdignil v nebesa. Sedaj je tam, kjer je bil poprej raj, puščava.

Adam in Eva sta bila Bogu nepokorna. Za vsako nopokorščino sledi kazen. Adam in Eva sta bila tudi hudo kaznovana. Nič več nista gledala v obličje svojega Stvarnika. Nič več se nista mogla pogovarjati s svojima angeljema. Le-ta ju sicer nista zapustila, a ostala sta jima nevidna. Poprej sta imela vsega v obilosti, a sedaj sta morala v potu svojega obraza priboriti si svoj kruh. Govorjenja živalij, rastlin i. t. d. nista več razumela in postale so jima sovražne. Najhujša kazen pa je bila, da sta morala umreti; in zaradi prvega greha, ki sta ga storila prva dva človeka, moramo trpeti tudi mi, zakaj:

Vse na svetu mora umreti,
vse za prvi greh trpeti.

Uganka.

Kdo ni imel ne očeta ne matere?

Iskanje glasu; pisana in tiskana črka kakor v prejšnjih vajah.

Samoglasniki.

Sedaj poznajo otroci vse samoglasnike; seznaniti se morajo s pojmom „samoglasniki“ in tudi naučiti se jih morajo na pamet.

Učna pot. „Angelj varuje pridne otroke“. (Se izpelje na podstavi pripovedke „Angelj varuh“ pri črki „a“. Koliko besed ima ta stavek? Za vsako besedo bomo naredili črto. Katero besedo pomeni prva črta? Druga? itd. Katere znane glase slišiš, če izgovorim besedo „angelj“? Katere glase slišiš čisto, glasno in razločno? (a, e) Pod prvo črto bodem naredil za ta dva glasa po eno zvezdico. Kateri glas slišiš za „a“? Ali se ta tudi tako glasno in razločno sliši? Za ta glas postavimo pod črto piko. Prav tako se postopa tudi z drugimi besedami v stavku. Katere glase smo v teh besedah lahko, glasno in razločno izgovorili? Imenuj jih! Pomnite: Glasovi, ki čisto doné, ki se sami glasé, so „samoglasniki“. Glas „a“ je samoglasnik. Tako se postopa tudi z e, i, o, u. Kdo zna naštetih samoglasnike, ne da bi pogledal na tablo.

Pomlad.

(Glej Slavček I. stran 18!)

(Dalje prih.)

Književnost in umetnost.

Vzgoja in omika ali izvir sreče. (Neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega, da more sebe in druge blažiti in prav olikati.) Spisal po najboljših virih in navodilih Jožef Valenčič. Prvi natis. V Ljubljani, meseca junija 1899. Založil in na svetlo dal pisatelj v Ljubljani, Stari trg št. 4. Tiskala „Narodna Tiskarna“. Str. 254. Cena 1 gld. 80 kr. (S pošto 10 kr. več.)

Tako je naslov lepi knjigi, ki je — kakor povdarja „Lj. Zv.“, nekaj konglomerat pedagogike, etike, in „bon-

tona“ ter v prav poljudnem, a v lepi slovenščini pisanem jeziku poučuje o taktnem in slikanem vedenju za vse prilike v človeškem življenju. Prvi del obsega moralno duševno vzgojo, drugi del npr. družabno omiko. Za vse stanove in za važna opravila v človeškem življenju ima lična knjiga mnogo zlatih naukov. Mična in poučna vsebina knjige je razdeljena v tri dele, 22 poglavij in 152 §§. V § 40. govori tudi o spoštovanju in hvaležnosti do učiteljev in učiteljic. Med drugim pravi v tem §: „Nobena dobrota ni tedaj tako velika in tako srečonosna kakor poduk, omika in olik, a tudi nobeno opravilo ne muči tako potrpežljivosti, kakor podučevanje, potemtakem so učitelji in učiteljice res najkoristnejši ljudje; učitelji so pravi odgovorniki ljudi in najpožrtvovalnejši pospešitelji sreče.... Ker enake knjige Slovenci še nimamo, zato in pa zaradi nje res poučne vsebine jo prav toplo priporočamo slovenskemu učiteljstvu in hkrati prosimo, da to novo knjigo širi med našim narodom in jo v ta namen najtopleje priporoča vsem boljšim in srednjim stanovom.“

Ivan Cankar: Vinjete. Znani mladi in nadarjeni slovenski pisatelj Ivan Cankar je zbral pod tem naslovom več črtic in novelic. Vsebina 325 str. obsegajočega zvezka je ta-le: Tisti lepi večeri. O človeku, ki je izgubil prepričanje. „Mož pri oknu“. Gospod davkar se je zamislil. Na večer. Marta in Magdalena. Pismo. Poglavje o bradavici. Nina. A jaz pojdem. Glad. Mrtvi nočejo. Čudna povest. Brez prestanka. Matilda. O čebelnjaku. Ada. Literarno izobraženi ljudje. Jedna sama noč. Julija. Signor Antonio. Iz sramotne družine. Jadac. Ti sam si kriv. Človek. Original. Moja miznica. V pozni jeseni. Epilog. Gosp. založnik L. Schwentner v Ljubljani je oskrbel zbirki izvirne platnice in jako fin, eleganten papir. Cena je 1 gld. 80 kr., po pošti 1 gld. 90 kr. Ocenimo ob priliki. Za danes „Vinjete“ prav toplo priporočamo.

Hrvatski narod. Hrvatskom narodu poklanja Ivan Nep. Jemeršič. Ime župnika in pisatelja Jemeršiča je Slovincem znano po njegovi lepi knjigi: „Majka u radu za Boga i Hrvatsku“ — katero je priredil za Slovenke Simon Gregorčič pod naslovom: „Materino delo za Boga in domovino“, in je izšla v založbi g. A. Gabrščka v Gorici. Ravnokar je pa izdal ta marljivi pisatelj in navdušeni Hrvat zopet lepo 544 strani obsejajočo knjigo pod gornjim naslovom. Izšlo je drugo izdanje te knjige, iz katere je bilo lani državno pravdnništvo zaplenilo celo vrsto odstavkov, v vsled česar je bila nastala velika škoda pisatelju, podjetnemu župniku Jemeršiču. No, kljub temu je priredil novo izdanje, in tako leži pred nami knjiga: „Hrvatski narod“. Že sam naslov pove, kaj da obsega, namreč zgodovino hrvatskega naroda. Knjiga je pisana poljudno in razločno, zato sežejo po njej sigurno v prvi vrsti Hrvatje in za njimi isti, ki se zanimajo za povestnico bratskega nam naroda. Knjiga stane 1 gld. 20 kr., po pošti 15 kr. več. Naročila sprejema Ivan Nep. Jemeršič, župnik. Grubišnoplje, Hrvatska.

Vaclav Vladivoj Tomek: „Povjest kraljevine Češke.“ Pohrvatijo, životopisom pisca i uvodom popratio Ivan Nep. Jemeršič, župnik. Tudi ta 453 strani obsegajoča knjiga je zagledala te dni beli dan. Na uvodnem mestu pravi g. prelagatelj: „Djelo ovo prikazujem: „Uzajemnom poznavanju, istinskom bratimstvu i iskrenoj ljubavi Čeha i Hrvata!“ — Tudi Slovenci smo veliki prijatelji Čehov in zato bi bilo želeti, da bi se tudi za Slovence priredila ta knjiga, da bi še natančneje se učili spoznavati bratski nam česki narod. Pa tudi gornja knjiga „Hrvatski narod“ bi se dala lepo prirediti za Slovence. To pokladamo podjetnemu g. A. Gabrščku na srce. „Povjest kraljevine Češke stane 2 gld. s poštino vred in se dobiva pri pisatelju.“

Zbirka slovenskih narodnih pesnij za citre sestavil J. Petritz. I. II. in III. zvezek. Cena vsakega zvezka 60 kr. Založil J. Giontini v Ljubljani. Vsak zvezek obsega 20 pesem; citrašem jih toplo priporočamo.

Responzoriji pri sv. maši in drugih navadnih cerkvenih opravilih. Za organiste in cerkvene pevske zборе. V Mariboru 1899. Založilo Cecilijansko društvo. Cena s pošto 20 kr. Dobiva se pri Cecilijanskem društvu in v tiskarni sv. Cirila in Metoda v Mariboru.

Naši dopisi.

Iz postojinskega okraja. Morda bo zanimalo tudi širje občinstvo, ako povemo, da je imelo dne 3. vel. srpana „učiteljsko društvo za postojinski okraj“ v Št. Vidu nad Vipavo svoj redni občni zbor z navadnim dnevnim redom. O ti priložnosti je društvo odkrilo nagrobni spomenik r. J. Raktelju.

Občnega zbora se je udeležilo 23 tovarišev, učiteljev in učiteljic ter g. Starec od Sv. Tomaža na Primorskem. Tajnik Zaman iz Hrenovic je med glasnim odobravanjem prečital letno poročilo, ki je bilo vsled društvenega plodonosnega delovanja kakor še nikdar prej, zelo razsežno. Še prej je načelnik Zarnik iz Trnovega pozdravil navzoče, se spominjal žalostnega dogodka v cesarski rodovini, pozdravil prisotnega društvenega častnega člana g. Dimnika iz Ljubljane in se spominjal umrlega podpornega uda g. A. Lavrenčiča iz Št. Petra. Prvemu je zbor zaklical živio! a poslednjemu, ki je bil vrl prijatelj učiteljskega društva: večnaja jemu pamjat! Blagajnik J. Trošt z Razdrtega je poročal o društvenem finančnem položaju, kažočem navzlic ogromnim stroškom 130 gld. še vedno okroglih 150 gld. premoženja.

Tajniku i blagajniku je občni zbor izrekel zahvalo. V društveno vodstvo so bili soglasno izvoljeni: Zarnik, načelnik; A. Skala, namestnik; Fetic, tajnik; Zaman, namestnik; Trošt, blagajnik; Verbič, perovodja in Javoršek, namestnik. — Društvo šteje 40 udov, dva častna in dva podporna.

Častni član g. Dimnik opozarja na veselo znamenje, da se zlasti to učiteljsko društvo lepo razvija, vendar predlaga, da bi bilo morda društveno življenje še živahnejše, ko bi se društvo razdelilo na vse štiri sodne okraje: Postojina, Trnovo, Senožeče, Vipava. — Primožič na to pojasni, da bi čvrsto stoječemu društvu ta delitev najbrž škodovala; zato precizuje Dimnikov predlog tako, naj bi se naročilo novemu odboru misliti na to, da se osnuj za vsak sodni okraj posebna sekcija. Ko se je pridružil tako formuliranemu predlogu tudi Dimnik, je bil soglasno vsprejet. Načelnik na to sklene zborovanje, spomnivši se tridesetletnice novega šolskega zakona, ki daje učiteljstvu nekaj več sape, a narodom avstrijskim domoljubno, verno in izobraženo mladino ter pozove navzoče, da zato zakličejo presv. cesarju: Slava, kar se je zgodilo v gromovitem odmevu.

Obed je bil v znani gostilni „Rudolf“, kjer se je ob neopisni soparici in izborni postrežbi rekla marsikatera beseda. Izvrstna kapljica je naposled razvezala navzlic tropični vročini vsakomur jezike. Mlada grla so privabila blizu vpok. tovariša Štef. Francelja, pesnika Fr. Žgurja iz Podrage, trgovca J. Premruta in še nekaj drugih odličnjakov in dijakov.

Vse gibanje, napitnice in vsklikanje je kazalo, da se čuti učiteljstvo tega okraja samostojno, v svesti si svojih zaslug in dolžnosti, ter da je brez izjeme v taboru narodne stranke, kar velja zabeležiti...

Kakor bi trenil, je vse navzoče presenetila ura razhoda. Nekateri so še izleteli v prijazno Vipavo, ostali na druge tri vetrove, a vsi v zavesti, da so s tem izkazali dragemu pokojniku dolžno čast, učiteljskemu društvu in tovarišem stanovsko dolžnost ter sebi pred svetom osvetili lice.

H. Sapiens.

Iz logaškega okraja. O našem šolstvu imamo zabeležiti tudi letos precejšen napredek. Pričetkom bodočega šolskega leta se otvori namreč v Gor. Logatcu četrti, v Grahovem tretji in v Rovtah drugi razred. Potrebna bi bila tudi še v nekem drugem večjem kraju čveteroraz-

rednica, pa ker je baje za tamošnje prebivavce boljše, da zaostajajo v omiki in napredku za svojimi sosedi; treba čakati boljših časov in razsodnejših ljudij.

Pri letošnji okrajni učiteljski konferenci — 7. rožnika v Planini — se je g. nadzornik o napredku pri šolskem pouku v obče pohvalno izrazil; rekel je, da kaže učiteljstvo sploh dobro voljo za svoj poklic ter se trudi svoje dolžnosti vsestransko izvrševati. — Sklenilo se je dalje vpeljati v tukajšnje šole Gangl-Josinovo „Drugo berilo in slovnico“ in pa Schreiner-Bezjakovo „Prvo nemško vadnico“. Knjižnični odbor bo pa naročil vse knjige, ki se rabijo pri pripravi za preizkušnje za meščanske šole, in sicer za vse skupine. — V stalni odbor so bili voljeni gg. nadučitelji Benedek, Dermelj, Kerne, Repič in Turk.

Glavnega zbora našega okrajnega učiteljskega društva — 6. mal. srpana v Dol. Logatcu — se je vdeležilo od 36 členov zopet letos pičlo število učiteljev in niti ena učiteljica! Je li to stanovska zavest in ponos?! — Žalostno! — Da bi se društveno življenje zopet oživelo in pokrepilo, postavili so se pri tem zborovanji za vse sodne okraje posebni poverjeniki, in sicer za Idrijo Al. Novák, za Logatec A. Pin, za Cerknico K. Dermelj in za Lož F. Wigele. Vsprejeta sta bila tudi soglasno nasveta, da deluje društvo z vsemi silami na to, da se odvzame krajnim šolskim svetom znani „ternopredlog“ in odpravijo nepotrebni krajni nadzorniki. Društveno vodstvo (predsednik Benedek, tajnik Šega, blagajnik Repič, odbornika Dermelj in Kerne) se bo trudilo tudi v bodoče brezobzirno in neustrašeno zadostiti prevzeti nalogi. Vsi pa delujmo za enega in eden za vse. —k.

Iz goriškega okraja. Na tretje leto smo imeli zopet okrajno učiteljsko konferenco dne 30. vel. srpana v Gorici. Predsedoval je c. kr. svetnik g. Fr. Vodopivec, kateri je zbrano učiteljstvo prijazno pozdravil ter predstavil c. kr. ravnatelja gosp. Št. Križniča. Namestnikom je imenoval g. nadučitelja Tom. Juga. Zapisnikarjema sta bila izvoljena gg. Sirok in Krmac. Predsednik je prebral, oziroma omenjal raznih ukazov in okrožnic ter potem poročal zelo obširno o stanju šolstva, katero je pod njegovim nadzorstvom vzrastlo z nenavadnim napredkom v veliko drevje. V izgled naj omenim le to, da pri prvi konferenci 1870. l. je služilo v okraju le 14 učiteljev, a letos jih je 112. Za poslopja se je porabilo 250.000 gld., za učila in šolska opravila pa 12.000 gld.

Potem je govoril o učiteljstvu, kako naj deluje, da bo trud blagoslovljen; posebej pa je govoril o računstvu v naših šolah in o ženskih ročnih delih. Prosimo g. c. svetnika, da zdaj, ko je nastopil zasluženi pokoj, spravi na papir in zveže v celoto drobtinice iz svoje prebogaté skušnje na šolskem polju, ker vemo, da bi naš šolsko-učiteljski list z veseljem prepustil nekaj prostora, da se priobčijo Vaše črtice učiteljstvu v pouk, a šolstvu v povzdigo. Znano je, da Slovenci nimamo šolskega nadzornika, kateri bi bil toliko let opravljal tak posel v tolikih šolah kakor g. svetnik.

O obrazcih k uradnim spisom je poročal g. Fr. Bajt, ki je predlagal marsikatero potrebno premembo.

O nalogi: kako naj učitelj deluje, da mladina ne pozabi v šoli si pridobljenih znanosti, je poročal g. Tom. Jug v daljšem jednatem poročilu, kateremu je sledil živahen razgovor.

Od posameznih predlogov naj omenjam le najvažnejše: Fr. Bajtov predlog, da naj se pripravi primerna zbirka risarij za naše šole, je bil soglasno sprejet. Isti je predložil delo „Jezikovni pouk za drugo in tretje šolsko leto“, ki se je izročilo stalnemu odboru v pregled.

A. Bajc je ponovil predlog, da bi tudi ljudsko-šolsko učiteljstvo imelo 1 zastopnika v dež. šolskem svetu.

Ko je bil končan navadni dnevni red, poslovil se je g. c. kr. svetnik od učiteljstva kaj srčno in prijateljski; pozdravi „z Bogom“ so odmevali od predsedniške mize in odmevali iz dvorane. V spomin je izročil g. svetnik vsakemu udu konference svojo fotografijo, a v zavitku je bila tudi dnina, s katero si je učiteljstvo omislilo dobro kosilo.

Na to so se vršile še sledeče volitve:

1. v okrajni šolski svet se je volilo pismeno; od 80 oddanih listkov je dobil Križman 33, Bajc 29, Medvešek 26, Cenčič 25 itd. Kot izvoljena sta se proglasila prva dva.

2. za deželno učiteljsko konferenco: Jug, Furlani, Cenčič;

3. v stalni odbor: Mlekuž K., Bajt, Strnad, Čopi;

4. v biblioteko: Lovrenčič, Cenčič, Bajt, Vrc.

Po 2. uri smo odšli h skupnemu kosilu, pri katerem je bilo več napitnic, od katerih naj omenjam samo one g. T. Juga in I. Križmana odhajočemu g. c. kr. svetniku, kateremu je izročilo v spomin učiteljstvo zlato uró z verižico.

Vestnik.

Osobne vesti. G. Fran Finžgar, začasni glavni učitelj na c. kr. učiteljišču v Kopru, je stalno nastavljen na tem zavodu ter imenovan c. kr. okrajnim šolskim nadzornikom za goriško okolico s sedežem v Gorici. — G. Ljudevit Fettič Frankheim, učitelj v Postojini, je imenovan začasnim šolskim voditeljem petrazrednici v Postojini; g. D. Tratnik, izprašani učiteljski kandidat, je imenovan nadomestnim učiteljem v Postojini. V Bušečo vas pride učiteljski kandidat g. Al. Ponikvar. Začasni učitelj M. Jezernik na Branskem Kalu je odpuščen iz službe.

Gospod učitelj M. Munda, ustanovitelj in kapelnik celjske narodne godbe ter učitelj petja in tamburanja v naših narodnih društvih, je sprejet v konzervatorij na Dunaju, kamor je odpotoval te dni.

Premembe v učiteljstvu. Imenovani so: Gosp. Josip Cizel na Dunaju učiteljem na meščanski šoli v Krškem, g. Karol Miklič v Idriji stalnim učiteljem v Trziču, g. Fran Mlakar stalnim učiteljem v Trebelnem, g. Marija Benedičič-Franke v Veliki Dolini za stalno učiteljico istotam in g. Vinko Berce v Prežganjih stalnim učiteljem-voditeljem v Šentjanžu. V pokoj so stopili nadučitelj g. Lomšek v Cerkljah, nadučitelj g. Ivan Kogej v Brezovici in učiteljica g. Izabela pl. Föderansperg v Gor. Logatecu. Premeščeni so gg.: R. Gorjup s Kala v Lokavec, Jožef Urbančič z Gorenjegapolja v Sv. Križ, Franja Krajnik iz Kozane v Ajdovščino, Rozalija Bizjak iz Ajdovščine v Rihemberk, Karla Gostiša iz Št. Martina v Št. Andrež, Alojzija Gulin iz Mirna v Št. Martin. — Na novo so nastavljeni gg.: Karol Bratina v Šmarji, Karol Filipič v Lohvah, Maks Kuntih na Kalu, Rajko Gradnik v Kozani, Zofija Plesničar v Oseku.

Razpisane službe: Nadučiteljsko mesto na Brezovici do 27. t. m. in 11 učno mesto v Idriji do 28. t. m.

Goethejeva 150 letnica. Leta 1749. in sicer 28. vel. srpana je bil rojen v Frankobrodu ob M. veliki nemški pesnik Joh. Wolfgang Goethe. Ta teden so se vršile v Nemčiji in na Avstrijskem velike slavnosti v proslavo 150. rojstnega dne Goetheja. Zlasti velikanske slavnosti so bile v Frankobrodu ob M.

Služabniške plače. „Wiener Zeitung“ je objavila cesarski naredbi na podlagi § 14. glede pristojbin od premoženjskih prepisnin in služabniških plač. Plače državnim slugam pa se s to naredbo določajo za dobo od 1. kimavca do konca tekočega leta, in sicer se določa za prvi razred 700, za drugi 600, za tretji 500, za četrti 400 gld. in 50 gld. doklade za vsakih pet službenih let; starostne doklade pa ne smejo presežati 100 gld. Aktivitetne doklade znašajo za prvi krajevni razred 50%, za drugi 30%, za tretji 25%, za četrti 20% plače. Začasne in definitivne sluge pri poštnih in brzojavnih uradih znašajo plače za I. razreda prvo vrsto 700, drugo vrsto 650, tretjo vrsto 600; za II. razreda prvo vrsto 600, drugo vrsto 550 in tretjo vrsto 500 gld.; za III. razreda prvo vrsto 500, drugo vrsto 450, tretjo vrsto 400 gld. Starostne in aktivitetne doklade so iste, kakor za druge sluge. Tudi orožnikom se kmalu zvišajo plače.

Izjava v obrambo. Po občnem zboru „Sloge“ 25. vel. travna, podtikali so nekateri gg. učitelji z Goriškega učiteljstvu tolminskemu, da se je dalo podkupiti od gospoda

dr. Tuma, ki naj bi jim plačal vožnjo k zborovanju. Tudi eden gospodov deželnih poslancev je v navzočnosti enega tolminskega in enega goriškega učitelja temu nekako pridrtil, rekši: „Da, tako se splošno govori.“

Proti takemu nečastnemu podtikanju je soglasno sklenil odbor našega društva v seji 22. vel. srpana najodločneje protestovati. Naše učiteljstvo je gmotno sicer ubožno, a hvala Bogu trdnega značaja, da se kupiti ne da.

Po občnem zboru našega društva preteč. leta se je sklenilo nabirati med učiteljstvom prostovoljnih doneskov, da se poravnajo izdatki, ki nastanejo vsled delovanja za zboljšanje naših gmotnih razmer. Dotičnemu pozivu odzvali so se brez izjeme vsi gospodje učitelji in gospodične učiteljice z doneskom 2 gld. Pripomniti pa je, da je k temu prispevalo brez izjeme edino tolminsko učiteljstvo. S tem se je nabralo za naše skromne razmere precejšnja svotica. Od te svote se je dalo med drugim tudi 15 gld. delegatu iz goriškega okraja za pot na Dunaj.

Pred občnim zborom „Sloge“ prihajale so z Vipavskega vesti, da hoče tamkajšnje učiteljstvo spraviti pri občnem zboru učiteljsko vprašanje na dnevni red ter se je v ta namen posebno od tam vabilo tudi tolminsko učiteljstvo k obilni udeležbi, a tudi naš tovariš Vrtovec je naznanil, da bo stavil glede učiteljskih teženj času primerno resolucijo. Za gotovo je bilo tedaj pričakovati, da pride učiteljsko vprašanje na dnevni red in ne mala bi bila pridobitev, ako bi se občni zbor izrekel v prilog našim težnjam. Pri na glasovanje stavljenih predlogih pa odločuje večina navzočih glasov, in kedo naj glasuje za naše predloge, ako ne v prvi vrsti učitelji sami? Za-to naj bi se tudi učitelji udeležili občnega zbora v kolikor mogoče obilnem številu. To je odbor našega društva dobro premislil in v svoji seji 18. vel. travna sklenil, da naj se od preostanka prej navedenih nabranih sredstev plača vožnjo onim učiteljem s Tolminskega, ki se skupno udeležijo občnega zbora Sloge v Gorici. Tako je resnica.

Odbor tolminskega učiteljskega društva,
v Tolminu 22. vel. srpana 1899.

A. Vrtovec, t. č. predsednik. M. Kenda, t. č. tajnik.
Iv. Širca. Iv. Gerželj. Josip Kenda.

Iz c. kr. mestnega šolskega sveta. O redni seji, katera se je vršila v pondeljek dne 21. m. m. smo prejeli nastopno poročilo. Potem ko predsednik proglasi sklepčnost in pozdravi navzočne, poroča zapisnikar o kurentnih stvareh in pove, kako so bile rešene, kar se vzame soglasno na znanje. Za popolnitev izpraznjene službe na II. mestni deški petrazrednici se predloži c. kr. deželnemu šolskemu svetu terno-predlog. Soglasno se zjema na znanje poročila c. kr. okrajnega šolskega nadzornika profesorja Fr. Levca o nadzorovanji mestne dvorazrednice na Barji, mestne deklinke osemrazrednice na Vrtači, zasebne notranje deklinke petrazrednice in slovenskega pouka na zasebni notranji trirazredni meščanski šoli pri ss. Uršulinkah, zasebne vnanje petrazredne ljudske in trirazredne meščanske šole pri ss. Uršulinkah in o letošnji okrajni učiteljski konferenciji za slovenske in dvojezične ljudske in meščanske šole se vzemó soglasno za znanje. Odobre se vsi nasveti, združeni s temi poročili in sklene se vsa omenjena poročila predložiti c. kr. deželnemu šolskemu svetu. Učiteljicam: Marijani Prosenčevi, Mariji Šerčevi, Juliji Borowski, Agnezi Zupanovi in Franji Zemmetovi ter učiteljem: Jakobu Dimniku, Jakobu Furlanu in Luki Jelencu izreče se pismena zahvala in priznanje — prvim za trudoljubivo in vspešno poučevanje v šoli, drugim pa za spretno sestavljena in poučna predavanja pri letošnji okrajni učiteljski konferenci. Pritožba radi neke začasne izključitve se odkloni. Sklene se V. razred II. mestne deške petrazrednice radi nedostatnega prostora v šolskem poslopju premestiti v zasebno hišo. C. kr. okrajnega šolskega nadzornika profesorja Kl. Profta poročili o nadzorovanji zasebne deške šole nemškega šolskega društva in pa o okrajni učiteljski konferenci za nemške ljudske in meščanske šole se soglasno vzameta na znanje in se predložita c. kr. deželnemu šolskemu svetu. Odobre se vsi s tema poročiloma združeni predlogi. Končno se reši par internih vprašanj.

Najstarejša trgovina te vrste

Trgovina s knjigami in papirjem

J. GIONTINI

v Ljubljani, Mestni trg št. 17

priporoča ob pričetku šolskega leta svojo veliko zalogo vseh pisalnih in risarskih potrebščin, zvezkov itd., kakor tudi šolske knjige za vse šole.

Jos. Petričevi zvezki se pre-
skrbe po originalnih cenah.

v Ljubljani.

Ivan Šemrl, Mici Šemrl

učitelj-voditelj

roj. Čuk

Lesce

Črni vrh

— poročena —

V Ljubljani, dne 20. vel. srpana 1899.

Brez vsakega drugega obvestila.

POZOR!

Družbi sv. Cirila in Metoda in učiteljskemu konviktu v korist izdane

svinčnike Hardtmuthovega fabrikata

imam edino samo jaz za vse slovenske pokrajine v zalogi. Zahtevajte povsodi to zanesljivo dobro blago.

P. n. gg. učiteljem je cenik na razpolago.

Posamezni svinčniki so po 1 do 7 kr.

Na debelo veliko ceneje.

V zalogi imam tudi vse šolske knjige in razne šolske potrebščine. — Cene nizke. — Postrežba točna.

Ivan Bonač,
trgovec v Ljubljani.

lg. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg-ova knjigotržnica

— v Ljubljani —

ima vedno največjo zalogo vseh v naši kronovini uvedenih šolskih knjig in zemljevidov ter priporoča slavnim krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom v nakup:

Glavne oblike zemeljskega površja . . . 2 gld. 50 kr.
Napete na platno in z luknjicami . . . 3 " 50 "
Napete na platno in s palčicami . . . 4 " — "
Zavojnina in frankovana pošiljatev . . . — " 50 "

Slovenski stenski abecednik s slikami ✂

na 25 tablicah 2 gld. 50 kr.; na 13 močnih lepenkah z obročki za obešanje 5 gld. 75 kr.; na 25 močnih lepenkah, vsaka posebe napeta, tudi z obročki za obešanje 8 gld. 75 kr. Za vozni list in zavojnino računamo 30 kr.

Praprotnikov mali šolski besednjak ✂ ✂

slovenskega in nemškega jezika 6. natisk. — Obsirno pomnožil in popravil Jakob Dimnik; cena vezani knjigi 1 gld.

Ženska ročna dela ✂ ✂ ✂ ✂ ✂ ✂

za ponk na ženskih učiteljskih. — Sestavila Pavla pl. Renzenberg I. del: Kvačkanje, cena vezani knjigi 90 kr.

iz mlina
Moka Vinka Majdiča v Kranju

se oddaje po **en gros**-cenah
v plombiranih vrečicah po 10 in 25 kil

v prodajalni

Maksa Domicelja

v Ljubljani, na Rimski cesti

vis-a-vis Gorupovim hišam.

— Dostavljanje na dom brezplačno. —

Plombe originalne mlinске!

Moka se oddaje tudi v vrečah po 50, 85 in 100 kil.

Opozarja se, da priznani izvrstni izdelek prvega domačega našega mlina dandanes tudi na tujem uspešno tekmuje z izdelki vseh ogrskih mlinov.

Izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stane za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrto leta 1 gld. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ plačajo na leto 3 gld. naročnine in 1 gld. udnine. — Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati odgovornemu uredniku (uredništvu) v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 3; naročnino pa prejema g. Francšek Črnogoj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatev naj se pošiljajo franko. — Oznaniila in poslanice se računajo za celo stran 15 gld., pol strani 8 gld., 1/3 strani 5 gld., 1/4 strani 4 gld., 1/8 strani 2 gld.; manjši inserati po 10 kr. petilvrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštnine še 3 gld.